ÇAMIŞ

Yıl : 3, Sayı 53 — 1 Mayıs 1957

3 e OCAK 1958

Gayri siyasî, İçtimaî ve Meslekî Gazete

Her ayın 1 inde çıkar

Adres : İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikası Merkezi, Paşabahçe — (İstanbul)

Sahibi :
İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikası adına :
LUTFU AK

Fiilen neşriyatı idare eden
KEMAL OKUR

Devlet Nüshası

Fiatı : 10 Kuruş

BÜTÜN CAM İŞÇİLERİNE İKRAMİYE VERİLDİ

GOBLE SERVİSİNDE ÇALIŞANLARIN ÇEŞİTLİ HAKLARI TANINDI, TEŞVİK PRİMİ İHDAS EDİLDİ

Mart 957 ayı içerisinde yarım maaş olarak avans mukabili verilen ikramiyenin mütebakısı Şeker Bayramı dolayısı ile 25.26.27/ Nisan/957 tarihlerinde işçilerimize verilmiştir. Bayram dolayısı ile verilen ikramiye işçilerimizi fazlası ile sevindirmiştir.

Diğer taraftan 957 sene si dolayısile yevmiye ile çalışan işçilerin saat ücretlerine yapılan zamlar dolayısıyla goble servisinde akort çalışan işçilerin de istifade etmesi için işçiyi ise teşvik ismi altında % 10 prim ihdas edilmiştir. Primin ana hatları aşağıya çıkarılmıştır. işçi arkadaşlarımızın bilgile rine sunulur.

Goble servisinde akkort olarak çalışan işçileri mizin devamlı surette işe gelmelerini temin etmek ve devamsızlık sebebile çalışmalarını tezgahlarda diğer arkadaşlarının mesailerini felece uğratmalarına mâni olunmak ve bu suretle bir taraftan kendilerini ve diğer taraftan arkadaşlarının menfaatlerini korumak ve fabrika faaliyetini aksatmak gayesine matuf olarak (Goble akortçuları nı devama teşvik primi) ihdas edilmiştir.

Tafsilât üçüncü sayfadadır.

Dekor Servisinde iftihar verici eserler hazırlanıyor

Günde 16.000 mamul dekor edilebiliyor

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. servislerinden en mühimlerinden birisi de hiç şüphesiz ki dekor servisidir. Dekor servisinde 77 işçi çalışmaktadır. 6-14 ve 14-22 çalışkıları için bu servisin iki de postabaşısı vardır.

Postabaşı İhsan Bayhan ve H. Ulvi Sesveridir.

İhsan Bayhan esasen ressamdır ve gurbet bir Dekorcu ustasıdır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Ulvi Sesveir eski bir işçi ve Cameş Şiller ustasıdır. Sıhhî sebepler dolayısı ile Dekor servisi postabaşılığına verilmiştir. Dekor servisi isletme seflığine bağlıdır. Ayrıca Pinisaj servisi sefi Serafettin Akel, işlerin yürütümü ile ilgilidir.

Müessesede Dekoroluğu ihdas eden ve bir çok işciler yetiştiren İhsan Bey (Hoca) dır. İhsan Bey, Bilyük Atatürk tarafından getirtilmiştir.

Memleketimizde vatandaşların kullandıkları lüks Çay bardakları, Sürahiler, Kanalar, Kadehler ve Vazolar bu serviste yapılır. Dekor servisinde günlük vasati olarak 15 ila 16 bin mal Dekor olur ve piyasaya sürülür. Dekor servisinin kıdemli işçileri arasında Havva Taylan, Kanber Demirel, Fethiye Aydın, Gülseren Altok, Cevriye Kalender, Vahide Ülkemen, Emetullah Tasdelen, Hafize Dik, Müzaffer Gür, İbrahim Uzak, Gülsüm Engelekler, Oktay Alperkin, Yaşar Nuriu, Kıymet Ülkemen, Kadriye Bükücüler, Kadriye Tonguç, Ömer İpek, Cemal Saran, Seyfettin Özkan ve Vahide Ülkemendir. İşçi kardeşlerimizin işlerinde muvaffakiyetler temenni eder iyi günler dileriz.

Gelecek sayımızda Dekor Servisinin Hocası İhsan Bey'in servisinden bahsedeceğiz.

DİSİPLİN KURULUNUN CEZALARI AFFEDİLDİ

Devamsız işçiler bu yıl bir gün işe gelmedikleri takdirde işten çıkarılacaktı, bu önlenmiş oldu

Disiplin kurulu tarafından verilen cezaların affı için İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikası İdare Heyeti Umum Müdüre yaptığı resmi ve şifai müracaatlar müsbet karşılanmış olup durumun incelenmesi bakımından Personel Müdürü ve ayrı olarak da da Disiplin Kurulu Başkanı Halis Dirime'ye vazife vermişti. Uzun müddet incelemeler yapan Halis Dirime bundan bir müddet evvel raporunu Umum Müdüre vermiştir.

Disiplin Kurulu Başkanının bu raporları Umum Müdür Dr. Şahap Kocatopçu aynen kabul etmiştir. Cezaların affı hususunda Umum Müdürün tahimi aynen aşağıya çıkarılmıştır. İşçi arkadaşlarımızı malûmattar olmalarını rica ederken cezaların affı için büyük bir ilgi ve alâka gösteren Sayın Umum Müdüre ve Disiplin Kurulu Başkanına alenen teşekkür ederiz.

Umum Müdürlük tahimi aşağıdadır.

"Disiplin Kurulumuz tarafından işçilerimiz hakkında İş Kanunu ve müessesemiz İç Yönetmeliği hükümlerine göre tatbik edilmekte olan disiplin cezalarının bir velilik istatistiklerinin tetkikinde; Ceza seçeneklerinin henüz umumiyet itibariyle devamsızlıktan ileri geldiği ve birçok işçilerimizin de bu sebeplerle almış oldukları cezalar dolayısı ile 1957 yılında bir çok daha mazeretsiz işe edilmedikleri takdirde işlerine son verilmesi icap edeceği görülmüştür.

Devamsızlığı itiyad edinen bir kısım işcilerimizin verilen bu cezalardan mütenebbih olarak bu yıl ve önümüzdeki yıllarda itiyad larından vazgeçeceklerini ve tekrar devamsızlıkta bulunmayacaklarını bir kere daha ümit ederek bu gibi menfaatlarımızın işlerine son verilmesine mahâl kalmamak üzere İç Yönetmeliğin hükümlerine rağmen yeni sene münasebetiyle işcilerimizin lehine olduğumuz kararla, disiplin kurulumuzca tatbik edilecek seklinde bildiriyoruz.

1- Bir takvim yılı içinde vuku bulacak kısurlar, yine İç Yönetmeliğin hükümleri dairesinde muameleye tabi tutulacaktır.

(Devamı 3 üncü sayfada)

YENİ İŞÇİ MÜMESSİLLERİ

Toplam Seramik ve Mozayik Cam Fabrikasında İşçi Mümessili seçimi 13 Nisan 957 Cumartesi günü yapıldı. Mümessil olarak Ağtoş Fatma Özgür ve Sakir Yılmaz kazanmışlardır.

Tesisin Atölye lazı hüsnü işleri de hazır bulunarak etmiş ve yedeklerden Hasan Arslan vazifeye çağırmıştır. Üç Mümessil van ölçen vasıfe talebinde bu Baş Mümessilliğine Sakir Yılmazı getirmişlerdir. İşçi mümessili arkadaşlarımızı tebrik eder vazifelerinde başarılı muvaffakiyetler temenni ederiz.

Refik Beker ameliyat oldu

Sendikamızın eski muhasibi ve Genel Sekreteri Refik Bekler müptela olduğu hastalık dolayısı ile İşçi Sigortaları Kurumu Bakırköy hastahanesinde böbreklerinden muvaffakiyetli ameliyat olmuştur. Arkadaşımıza geçmiş olsun der Cenab-ı hakktan şifalar temenni ederiz.

Gemi Adamları Sendikasını ziyaret

22 Nisan 957 Pazartesi günü Sendika Başkanı Lütfü Ak ve Genel Sekreter Cemil Gider Türkiye Gemi Adamları Sendika merkezini ziyaret etti.

Türkiye Gemi Adamları Sendikası Genel Başkanı Rüstü Güneri tarafından kabul edilen idarecilerimiz büyük bir misafirperverlikle karşılanmışlardır.

Cam-İş Gazetesinin gelecek sayısında Türkiye Gemi Adamları Sendikasının çalışmalarını okuyucularımıza sunacağız.

İş raporlarını ihdas etmenin asıl sebepleri

Atölye Şefi durumu anlatıyor

Geçen sayımızda neşredilen atelye raporlarında bir yanlışlık vardır. Sesveir atelyesi şefi Mak. Y. Mühendisi Ulvi Aytunç durumu şöyle tavzih etmektedir.

"Cam-iş gazetesinin 1 Nisan 1957 tarihli 52 inci sayısında neşredilen Atelye raporlarında dikkatli çeken bir nokta, bir arkadaşımızın, ihdas etmiş olduğum günlük iş raporlarına ait birkaç arkadaşımızın nezdinde açıkladığı ifadesinin herhalde bir matbaa hatası olarak yanlış tab edildiği oldu. Bu da: "Bu iş raporları sayesinde kaytarma diye birşey olmuyor" cümlesi idi.

Şu hususu çelirtmek isterim ki Atelye bir arkadaşlar ve vazifesini müdrik insanların topluluğudur.

Esas gaye bir kütleye çalışma zevk ve hususu ile gayreti verebilmektir. Ben; ihdas ettiğim bu usul ile sadece, yapılan işlerin kontrolünü temin ile arkadaşlardan gayretlerinin görülmeyeceği hissini kaldırmayı düşünürüm. Yine bu arada, sanat dereceleri, yaş ve tecrübeleri birbirlerinden farklı meslektaşlardan rutubmanı tabii olarak düşük olacak arkadaşlarda, da bir gayret hissi uyandırabilecegimi düşünürüm. Bundan kimsenin bu düşüncelerimin ve metodun doğru ve muvaffak olduğu ve randmanın tabii tutarak artığıdır.

Bu şartlar altında rıcam, gerek arkadaşımızın böyle bir kelime safretmedigin den ve gerekse Atelye Camiasında böyle bir arkadaşın bulunmadığından emin olduğum cihetle, bir yanlışlı ıkeri ve yanlış düşüncelere yol açabilecek bu cümlenin olgunluğundan emin olduğum yazı ailesiz tarafından gelecek sayımızda düzeltilmesini ve gerekirse mektubumun neşrini derin saygılarımla rica ederim.

Ankara İşçi Sendikaları Birliği de kapatıldı

Ankara İşçi Sendikaları Birliği 20.4.957 tarihinde Birinci Asliye Ceza mahkemesinin verdiği bir kararla kapısı mühürlenmek suretiyle kapatılmıştır.

Bundan bir müddet evvel Adalet Bakanlığı tarafından birliğin kapatılması için açılan dâva 10.4.957 günlü kararla bağlanmış ve Sendikalar Kanununun 1, 7 ve 8 nci maddelerine dayanılarak kapatılmıştır. Sendikalar Kanununun 1, 7 ve 8 nci maddeleri ayni iş kolundan olan sendikaların birlik kurmalarını her sendikanın umumi heyetinin ifade ikiaiının bu birliğe iştirak etmelerini icab ettirmektedir. Kapatılma hâdisesi İşçi Sendikaları arasında üzüntü ile karşılanmıştır.

Ucuz giyecek eşyası tevzi edildi

Şeker Bayramı münasebeti ile İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşcileri Sendikası üyelerine dört av vadeli ucuz ve iyi kaliteli olmak üzere giyim eşyası tevzi etmiştir.

Tevziattan beş yüz üye istifade etmiş olup sendikamızın bu hareketi işciler arasında memnuniyetle karşılanmıştır.

BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

İşçi ve memurlarımızın muhterem okuyucularımızın Şeker Bayramını tebrik eder uzun yıllar sıhhat ve afiyetle bayramlarını geçirmelerini cenabı allâhtan temenni ederiz.

İstanbul
Şişe ve Cam Sanayii İşcileri Sendikası İdare Hey'eti

TETKİKLER

Demir hakkında

Yazan: Kim. Y. Müh.
RECAİ OĞUZ

Endüstrinin belkemiği, insanlığı medeniyet nuru diyebileceğimiz bu kıymetli madeni birkaç yazı serisiyle tanıtmaya çalışalım.

Demir, 1535 derecede erir, yani mayi hale gelip su gibi akar. Cab fırınlarımızın sıcaklığı bu derece civarındadır. Demiri 3235 dereceye kadar ısıtırsak buharlaşır, kaynayıp uçmağa başlar. Bir santimetreküpünün ağırlığı 7,85 Gr. dır. O halde birgram su alan bir kabı erimiş demirle dol durursak 7,85 Gr. gelir. Başka bir tabirle, demir sudan 7,85 defa daha ağırdır.

TABİATTA DEMİR:

Arzda bulunan madenlerin (bakır, nikel, kalay, kurşun, çinko gibi) başında demir gelir. Tabiat sanki demirden yaratılmış gibidir. Her yerde ve pek çok şeyde demir vardır. Buna rağmen kendisine saf halde rastlamak hemen hemen imkânsısdır. Demir yanlızlıktan hoşlanmaz. Buna mukabil, diğer madenler demirle karışık oldukları nisbette işlenmeleri güçleşir. değerleri düşer. Arz kabuğunun ilk 16 Km. si nazarı itibare alınırsa % 5 demir bulunduğu tahmin edilir. Kaba olarak % 8 kil, % 27 kum, % 46 oksijen vardır. Arzımızın çekirdeğinde de demire rastlanır. Bundan başka demir ihtiva eden meteorlar bile mevcuttur. Demiri yıldızlarda, planetlerde, güneşte debulabiliriz. Ağaç ve nebatların yeşil yapraklarını demirsiz zannetmeyin? Onlar da demirlidir. Ya insan kanı! o da demirsiz olamaz. Ispanak ve yeşil mercimekteki demiri de zikretmemiz yerinde olur.

Dünya üzerinde bu kadar yaygın olan demirin toplandığı mühim yerler vardır. Ancak bu sahalarda demir filizleri işlenebilecek kadar zengindir. Fransa (Loren), İsveç (Skrinkerum), Türkiye (Divrik), Birleşik Amerika, Sovyet Rusya (Don), Çin, Cezayir gibi memleketlerde bereketli demir yatakları bulunur. Her demir filizi, demir istihsal etmeğe elverişli değildir. Bu filizlerden demir elde edebilmek için bazı şartlara ihtiyaç vardır. İ-

(Devamı 4 üncü sayfada)

TAM ÇALIŞTIRMA İLE İLGİLİ MÜKELLEFİYETİN MAHİYETİ

1 — Birleşmiş Milletler (1) Anayasasındaki tam çalıştırmaya müteallik taahhüt, demokrat Devletin işlerinin ve vecibelerinin modern anlayışının gelişme sinde tarihî bir dönüm noktası teşkil etmektedir. Her memleketin ayrı ayrı diğer milletlerarası anlaşmalar ve beyannamelerle tasrih eylediği millî politikası ile birlikte bu taahhut, iki nok tai nazardan tam çalıştırmayı teşvikin haiz olduğu ana ehemmiyeti ortaya çıkarmıştır. Evvelâ tam çalıştırma ekonomik ve sosyal terakkinin bir şartı ve insan haklarının ana bir unsuru olarak telâkki edilmiş ve muhtemel milletlerarası tepkileri heba katmadan kendi vatandaşlarının menfaatleri bakımından her devletin kabul ettiği hedef olmuştur.

2 — 10 Aralık 1948 (3) de birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde "Iş hakkı, işin serbest olarak seçilmesi, âdi ve memnuniyeti mucip iş şartları ve işsizliğe karşı himaye" ye ait hükümler bulunmakla ve bu hakların kabulü çok zamanlar işçiler ve temsilciler tarafından teyit edilmiş olmakla beraber, bu hakkın bütün memleketlerin millî politikacılarınca varılacak bir hedef olarak tanınması, bir taraftan 1930 ve bunu takip eden yıllarda birçok memleketlerde hüküm sürmüş olan kütle halindeki işsizliğin hemen her tarafta tevlit etmiş olduğu izdiraplarla, ister ekonomide hususî teşebbüsü muhafaza etmiş, ister aşağı yukarı bir ekonomi rejimini kabul eylemiş olsun 1930 krizini geçirmiş olan aynı memleketlerde harbi takip eden yıllarda sağlanmış olan tam çalıştırma hali arasında mevcut ayrılıktan ileri gelmektedir. Aynı zamanda tam çalıştırmanın bir hedef olarak memleketlerce kabul edilmiş olması, işsizliğin sebeplerini ve tam çalıştırmayı idameye zarurî şartları anlayışımızda hasıl olan terakkiyi göstermektedir. Bu anlayış elde edilen pratik tecrübelerden ve ekonomik rejimlere gittikçe daha fazla nüfuz edebilmemizden doğmaktadır.

3 — Tam çalıştırmayı tahakkuk ettirmek için alınması zarurî tedbirleri, Birleşmiş Milletlere karşı girişilen taahhütte ortaya konmuş olan ve üç gaye etrafında toplanan bir umumî ekonomik politikanın bir parçası olarak anlamak lâzımdır. Bu üç hedef ise "hayat seviyelerinin yükseltilmesi, tam çalıştırma ve ekonomik ve sosyal nizam içinde terakki ve gelişmenin şartları" dır. Muvaffak olabilmesi için tam çalıştırma sahasında takip edilecek her politika aşağıdaki faktörleri hesaba katmak mecburiyetindedir. Prodüktivitenin devamlı olarak artmasının ana şartları olan terekkiyi teşvik edici tedbirleri almak ve değişmelere intibak kabiliyetini idame etmek; fiyatların istikrarını idame etmek ve tam çalıştırma sahasında diğer memleketler tarafından takip edilen politikalarla ihtilâf haline düşmemek lâzımdır. Nihayet her memleketin müstakar ve gelişme halinde bulunan bir dünya ekonomisinden doğan faydalardan istifade etmesi zarurîdir. Böyle bir politika, bu hedeflerin tahakkukuna zarurî bütün hususî tedbirleri ihtiva etmelidir.

4 — Birleşmiş Milletler Teşkilâtının şartındaki tam çalıştırmaya müteallik taahhüt tam çalıştırmanın muhtelif memleketlerin kabul eylemiş oldukları başka başka ekonomik rejimlerin herbiri içinde de idame edilebileceği ve idame edilmesi lâzım geldiği inancı üzerine müessestir. Hatta serbest ekonomik kuvvetleri zarurî olarak bir tam çalıştırmayı sağlamaya kâfi gelmeseler dahi bu inanç mevcuttur.

Bir çok memleketlerde hâlen tam çalıştırmanın herhangi bir ekonomik rejimin ana prensipleri ile kabili, telif olduğu kabul edilmekte, ve tam çalıştırmayı sağlamak için devamlı olarak ve sebeplerini bilerek işsizliği tevlit eden hallere karşı çareler derpiş edilmesi zarureti anlaşılmış bulunmaktadır. Tam çalıştırmaya müteallik ve Birleşmiş Milletler anayasasının kabulünden mütevellit taahhüt, hiç bir mem lekete ekonomik rejiminin ana unsurlarını değiştirmek mecburiyetini yüklememektedir. Fakat bu ta-

ğu zaman kendi politik, ekonomik ve sosyal müesseseleri ile kabili telif vasıtalarla tam çalıştırmayı ve prodüktiviteyi teşvik ve idameye mahsus tedbirler almak" vecibesini tazammun etmektedir (4).

5 — Ekonomik sistemin geniş ölçüde bir merkezi ıdareye tâbi olduğu memleketlerde mevcut işgücünün hakikî olarak çalıştırılmasını sağlamak için plânlaştırma ve kontrol mekanizmalarına müracaat olunabilir. ilhassa hususî teşebbüsün hâkim olduğu memleketlerde, tam çalıştırma politikası vasıtasiyle memleketin ekonomik müesseselerinin karakterine yabancı mahiyette bir kont rolün ithal edileceği korkusu duyulmaktadır. Halbuki bize göre serbest teşebbüs ekonomileri içinde tam çalıştırmayı sağlamak için alınması gereken tedbirler bu memleketlerin müesseseleriyle tamamen tavsiye eylediğimiz tedbirler hiç bir suretle serbest teşebbüs rejiminin cari olduğu memleketlerin ekonomik müesseselerinin esaslı bir tahavvül geçirmesini tazammun etmemektedir. Aynı zamanda şu da bedihidir ki hususî bir sistemin pren sipleri, gözetilen gayeye varılması için bu mevzuda her nevi hükûmet faaliyetini bertaraf edecek surette çok dar bir tefsire tâbi tutulursa bir tam çalıştırma politikasının takibine imkân olmaz.

6 — Bir milletlerarası ekonomik sistemin iyi işlemesinin zarurî şartları, paraların birbirine tahvil kabiliyeti ve çok taraflı ticaretin gelişmesi içinde tam çalıştırma politikasının ehemmiyeti, Birleşmiş Milletler anayasasında olduğu gibi Milletlerarası para Fonu'na müteallik anlaşma ile Milletlerarası Ticaret Teşkilâtını ihdas eden Havana Şartında da sarih olarak kabul edildi. Prensiplerin kurulmasına, ortaya konulmasına ve tanınmasına esas olan mazideki tecrübelerden kazanılan dersleri devamlı olarak göz önünde bulundurmak lâzımdır. 1930 ve bunu takip eden yıllarda dünya ticaretinin gerilemesi, bilhassa Milletlerarası sahada talebin sükûtunun bir neticesi olarak ortaya çıktı. Fiilî talebin azalması neticesinde istihsal ettikleri mallarının pazarlarının çökmesi karşısında, hükûmetlerin çalıştırma imkânlarını idame etmeğe matuf gayretlerini, haricî mübadele sahasında ortaya çıkan yeni tahditler takip eyledi. Bu sebepten ötürü, Milletlerarası talebi karşılayacak zarurî tedbirlerin alınmasından evvel dünya ticaret yollarını serbestiye götürmeği derpiş eden her mevsimsiz tecrübe muvaffakiyetsizliğe mahkûmdur.

7 — Bundan başka işsizliğin mevcudiyeti, fiyatlar arasındaki münasebetin mukayesesinden ortaya çıkan faydalara rağmen Milletlerarası sahada bir ihtisaslaşma fikrinin kabulünü bertaraf edebilir. Bazı kimseler memleketin daha ucuza istihsal edebileceği malları ithâl etmesi suretiyle de reel gelirini artıra-

ahhüt, "zaruret hasıl oldubileceğini, yalnız bu suretle hareket ederken kendi faikiyeti zaten tanınmış diğer şubelerde daha fazla ihtisas peyda etmesinin bu reel gelir artımının şartı olduğunu iddia etmektedirler. Bu tez, bir memleketin malik olduğu kaynakları az veya çok müessir surette kullanmada bir intihap yapmasının bahis mevzuu olmadığı fakat bu kaynakların bazılarını kullanmak mecburiyetinde olup olmadığına karar vermek mecburiyeti halinde bütün istinadgâhını kaybetmektedir. Bu yüzden memleketler gelişme vaziyetlerine göre ya işsizlikten veya kaynakların gayrî kâfi bir şekilde işletilmesinden sıkıntı çektikçe Milletlerarası mekanizmanın iyi bir tarzda işlemesini sağlamıya imkân yoktur. Yâni bundan şunu demek istiyoruz ki, ilerlemiş memleketler istihsal edilen mallara karşı vaki fiilî talebin kifayetsizliğinden ötürü işsizliğin pençesine maruzdurlar. Az inkişaf etmiş bölgeler ise normâl bir istihsali temin için lüzumundan fazla kimseyi çalıştırmak suretiyle "saklı" bir işsizliğin tesiri altında kalmaktadır. Milletlerarası muvazenenin muhafazası devamlı bir faaliyeti icabettirmektedir. Ve Milletlerarası menfaat bütün memleketlerin tam çalıştırma sahasında vecibelerini ifa etmelerini âmir dir. Bu suretle diğer memleketlerin vecibelerinin ifasına yardım etmiş olacaklardır.

Hâlen bahis mevzuu olan dâva

8 — Milletlerarası andlaşmalardaki tam çalıştırma hedefi, 1930 ve bunu takip eden yıllarda dünya ticaretinde hüküm sürmüş olan durgunluğun tekrar avdetini önlemek gayesiyle harp öncesi tecrübelerini hesaba katmak için tesbit edildi. Ikinci Dünya Harbinin bidayetindenberi tam çalıştırma bir çok memleketlerde devamlı olarak idame olundu. Yalnız işsizlik ortadan kalkmadı; fakat harp gayretleri bir taraftan çalışma saatlerinin bir taraftan işçilerin adedinin artmasına müncer oldu. Harpten sonra enflasyon tazyikleri kendilerini geniş bir surette hissettirdi. Ve tam çalıştırmaya karşı tehditler başlıca iptidaî maddelerin fikdanından ve Milletlerarası tediye muvazenesine tesir eden krizlerden doğmakta idi.

9 — Vaziyet ve görünüşler 1948 de esaslı olarak değişti. Sulh ekonomisine dönüş fiilen nihayet bulmuştu ve dünya pazarlarında istihlâk malları gittikçe bollaşıyordu. Dünyanın bir çok kısımlarında istihsal harp öncesi seviyesini geçmekte idi. 1948 yılının ikinci sömestrinin devamınca hasadın bolluğu yiyecek maddeleri fiyatlarının yükselmesini önledi ve bir kısım memleketlerde enflâsyon tazyikleri azaldı. Sanayiin bir çok branşlarında istihsalin artması istikrar kesbetmeğe ve, mahdut miktarda bazı memleketlerde işsizlik evvelce sağlanan seviyeyi geçmeğe başladı. 1948 yılının ikinci somestrının de vamınca ve 1949 yılının başlangıcında dünyaya ş mıl olarak harpten sonr müşahede edilen enflâsyo halının sona erdiği açıkç ortaya çıktı ve memleket ler yeniden işsizlık mesel si ile meşgul olmıya mec bur oldular.

10 — Tabii olarak Mi letlerarası umumî efkâr nazarları Birleşik - Am rikada sınaî istihsalde v kua gelen 100 de 12 nisb tindeki azalma ve 1948 H zıranı ile 1949 Hazıranı a rasında işsizlerin miktar nın birbuçuk milyond fazla artması üzerine t veccüh etti. Belçika'da, talya'da ve Almanya'da e hemmiyetli bir işsizliğ mevcudiyeti, dünyaca b harp sonu krizinin aref sinde bulunduğu korkus nun doğmasına yardım e ti.

11 — Bir kaç aydanbe Birleşik Amerika'nın ek nomik faaliyetinin sukût durmuşa benziyor. Sın istihsal ve iş rakamları b artış göstermektedir. B kaç ay içinde hâdisele ne şekil alacakları keha tinde bulunmaya çalış yacağız. Fakat ana bir h dise ortada durmaktad Milletlerarası sahada d

(Devamı 3 üncü sayfada)

---

1. Madde 55: Milletlerarasında hak eşitliği prensibine ve her milletin kendi mukadderatını kendisinin tayin etmesi hakkında saygı gösterilmesine dayanan barış ve dostluk münasebetlerini sağlamak için lüzumlu istikrar ve refah şartlarını yaratmak üzere Birleşmiş Milletler:

a) Hayat seviyelerinin yükselmesini, tam çalıştırmayı ve ekonomik ve sosyal alanda ilerleme ve gelişme şartlarını;

b) Ekonomik ve sosyal alanlarla sağlık alanındaki Milletlerarası dâvaların ve bunlara bağlı başka dâvaların çözülmesini fikrî kültürle eğitim alanında Milletlerarası işbirliğini;

c) Irk, cins, dil veya din farkı gözetmeksizin kerkesin insan haklarına ve ana hürriyetlerine bütün dünyada bilfiil saygı gösterilmesini; kolaylaştıracaktır.

Madde 56 — 55 inci madde de beyan olunan hedeflere erişmek için gerek beraberce, gerek tek başlarına Teşkilâtla işbirliği halinde hareket etmeği taahhut ederler.

Saniyen, tam çalıştırma bir milletlerarası ekonomik sistemin idamesi ve iyi bir tarzda işlenmesine ve "müstakar ve gelişme yolunda bir dünya ekonomisinin tahakkukuna" (2) zarurî bir ön olarak görülmüştür.

2 — Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 25 Kasım 1949 da kabul edilen 308 (IV) işaretli karar.

3 — Madde 23.

1 — Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 25 Kasım 1949 da kabul edilen 308 (IV) işaretli karar.

AHLÂK KÖŞESİ:

Dikkatli oku!

Yazan: Recep ŞEN

Geçen sayımızda ilim şehrının kapısı diye bahsettiğimiz Hazreti Alinin dünyayı en iyi şekilde tarıf eden bır kımse olduğunu söylemiştik. (Dünyaya meyletmeyın) sözü sanılı tir. Fakat dunyadan maksat bu görülen arazi değil, hak ve hakıkata engel olan şeydir. Işte bu gıbı şeylere meyletmek dinimizde yasaktır. Her milletin lisanında ayrı bir belâgat ve fesahat mevcuttur. Bu itibarla tefsir ve tercüme esnasında bazı hatalı gibi görülen fikirler aslında hatalı değildir. Yukarıda nakl lettiğimiz söz işte bu ışık ve gelenek tahtında söylenmiştır. Şimdi ilim şehrının kapısı Hazreti Ali olduğuna göre, şehrin kendisi de bizzat peygamberimizdir. Bunun en kuçük nümunelerinden birisi de, Amerika'lı meşhur bir doktorun peygamberimizin bir sözüne karşı yapmış olduğu mühim bir açıklamadır. Peygamberimiz bundan bin üçyüz sene evvel buyurmuşlar ki: (Cüzzam illetinden arslandan kaçar gibi kaçınız) Amerika'lı doktor bu söz üzerine derin bir tetkik ve düşünceye daldıktan sonra kendi kendine: Bu kadar vahşi hayvan varken acaba burada arslan isminin zikredilmesinin sebebi ne olabilir diye düşünmüş ve diyor ki: üç sene bu hastalık üzerinde devamlı mesaim neticesinde (Mikroskop) âletiyle hastalık mikrobunun arslan şeklinde olduğunu hayretle gördüm! Ve düşündüm: Bu söz söyleneli 1300 seneden fazladır. O zaman mikroskop ta yoktu. Binaenaleyh bu mikrop hangi kuvvetli rüyetle teşhis olundu! Anlaşılan, Hazreti Peygamber namutenahı manevi bir görüş ve anlayışa sahipti. Bu itibarla onun manevi huzurunda hurmetle egilirim diyor.

Dana buna benzer çok misaller mevcuttur. Ne ya

(Devamı 4 üncü sayfada)

TEŞVİK PRİMİ ESASLARI

GOBLE SERVİSİNDE ÇALIŞAN İŞÇİLERİN PURSENTLERİ BİR MİKTAR YÜKSELTİLDİ

Eski madencilerin ustalık hakları da tanınacak

Yardım sandığı dernek idare heyeti toplantı halinde

Passabahçe Şişe ve Cam fabrikasında çalışan işçilere verilecek prim hakkında umum müdür Dr. Sahap Kocatopçunun tamimi aşağıdadır:

Primin mispeti:

İşbu prim azami olarak işçinin o ayki akort kazancının yüzde onu nisbetinde olabilir.

Bu prime hak kazanmak için aşağıda yazılı şartların tahakkuku lâzımdır.

1-0 ayı zarda (aşağıdaki haller müstesna) devamlı olarak çalışmış olması şartiyle. (İzinsiz işe gelmemiş olanlar bu primden istifade edemez.)

a) Evlenme halinde üç gün doğum halinde bir gün, ana baba, karı ve çocuklarının ölümü halinde iki gün ile kadar verilen izinler.

b) Resmen ayrı olarak sigorta doktorları tarafından verilen rapora müstenit iki günlük hastalık veya iş kazalarından verilecek iki güne kadar izin. (Prim ayı içindeki hastalık ve izin günlerinin mecmuu iki günü geçmez.)

c) İş kazalarından mütevellit alınan istirahat günleri.

d) Ücretli sene izini çalışılmış günlerden sayılır.

2 — Akort ve yevmiyeli olarak münavebeli surette çalışan işçiler için akort kazançları tutarının yüzde onu nisbetinde ve yevmiye ile çalıştıkları müddetce tasiyelara ödenen devam primi tediye olunur.

3 — Ödeme şekli:

İşletme tarafından her ay tanzim olunan listeler personel müdürlüğüne tevdi edilerek akort tediyeleri ile birlikte primleri tahakkuk ettirilir.

4 — İşbu prim talimatı 1/3/957 tarihinden itibaren tatbik olunur.

Umum Müdür

Goble servisinde çalışan ikinci kalfa, kalıpçı ve pres kalıpçılarının müşterek olduğu pursentlerin azalığını nazarı itibare alan İstanbul Şişe ve Cam Sanayii'i işçileri Sendikası idare Hey'eti işverene yaptığı teklif müsbet karşılanmış olup 1/4/957 tarihinden itibaren me'r'i olmak üzere aşağıdaki şekilde anlaşma hasıl olmuştur.

8.12.954 tarih ve 31 sayılı akortçular hakkındaki talimin ikinci sayfasında.

b) 5 kişilik küçük tezgahları ile fasılasız olarak çalışan üç kişilik üfleme tezgahlarındaki ikinci kalfaların pursentlerinin %65 den 70 e çıkarılmasına.

c) Şüller kısmındaki ikinci kalıpçı pusentlerinin % 48 den 53 e üçüncü sayfadaki yanmamış pres tezgâhındaki yardımcı pursentlerinin % 47 den 52 ye.

Çıkarılması ve 1.4.957 tarihinden itibaren tatbiki Umum Müdürlükçe tensip edilmiştir.

MADENCİLERİN ŞİKÂYETİ DE ÖNLENDİ

Goble servisinde iş hacminin genişlemesi ile Üfleme tezgâhlarında yapılan ilâveler dolayısiyle isletmenin hariçten Şüller ustası alması goblede seçkelerden beri madencilik yapan işçiler arasında menfi tesir yapmıştır. Toplu halde İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasına yaptıkları müracaatta İşletmenin bu kararının yersiz olduğunu ileri sürmüşlerdir. Madencilerin haklı dilekleri nazari itibara alan sen dikamız işletme şefi ile temasa geçmiş olup bu değişeceğini bunların da mesleğinde karşılanacağı kanaatini vermiştir. Bu suretle madencilerin de ustalık hakkının verileceğini beyan etmişlerdir.

Memur ve çöpçü arasındaki fark nedir ?

Ekseri zamanlarda kelime ahşkanlığı olsa gerek işçiler tarafından her hangi bir işçiye memur diyildu mu hemen Almanyadan veya Avrupa memleketlerinden söz açılır. Ve denir ki Avrupa işçisi harp zamanında dahi milletinin müesseseleri bile ücret normal mesaiye geçinciye kadar çalışırlar ve bu sayede de bugün bütün dünya Avrupadan ithal etmek mecburiyetindedir.

Yalnız bu zihniyete esir olan maalteessüf bu sözlere cevap veriliir. Her müessese de dolayısı ile memleket işçi sınıfını tatmin etmekle kalmamalıdır. Almanyadaki işçi ücretiz çalışmanın sebeplerini istikbalde bildiği için bu fedakârlığa katlanmıştır.

Almanyayı ziyaret eden bir arkadaşım Belediye Encümen toplantısına dinleyici olarak iştirak ettiği zaman muhterem Belediye Reisi çöpçü maaşlarına zam meselesini gündemine ilk maddesi olarak görüşülmesini ve bu kararın kendisi teklif etmiştir. Azalardan birisi söz alarak teklif ettiğimiz zam çoktur ben şeneleree tahsil gördüğüm halde teklifinize kabul edildiği takdirde bir çöpçü benim kadar para sıkacak diğer türlüsü bulunduğu zaman reis konuşmaya başlar. "Biraz eden arkadaşıma cevap veriyorum. Şahıştakları günler akort kazançları tutarının yüzde onu nisbetinde ve yevmiye ile çalıştıkları müddetce tasiyelara ödenen devam primi tediye olunur.

3 — Ödeme şekli:

İşletme tarafından her ay tanzim olunan listeler personel müdürlüğüne tevdi edilerek akort tediyeleri ile birlikte primleri tahakkuk ettirilir.

4 — İşbu prim talimatı 1/3/957 tarihinden itibaren tatbik olunur.

Umum Müdür

Goble servisinde çalışan ikinci kalfa, kalıpçı ve pres kalıpçılarının müşterek olduğu pursentlerin azalığını nazarı itibare alan İstanbul Şişe ve Cam Sanayii'i işçileri Sendikası idare Hey'eti işverene yaptığı teklif müsbet karşılanmış olup 1/4/957 tarihinden itibaren me'r'i olmak üzere aşağıdaki şekilde anlaşma hasıl olmuştur.

8.12.954 tarih ve 31 sayılı akortçular hakkındaki talimin ikinci sayfasında.

b) 5 kişilik küçük tezgahları ile fasılasız olarak çalışan üç kişilik üfleme tezgahlarındaki ikinci kalfaların pursentlerinin %65 den 70 e çıkarılmasına.

c) Şüller kısmındaki ikinci kalıpçı pusentlerinin % 48 den 53 e üçüncü sayfadaki yanmamış pres tezgâhındaki yardımcı pursentlerinin % 47 den 52 ye.

Çıkarılması ve 1.4.957 tarihinden itibaren tatbiki Umum Müdürlükçe tensip edilmiştir.

MADENCİLERİN ŞİKÂYETİ DE ÖNLENDİ

Goble servisinde iş hacminin genişlemesi ile Üfleme tezgâhlarında yapılan ilâveler dolayısiyle isletmenin hariçten Şüller ustası alması goblede seçkelerden beri madencilik yapan işçiler arasında menfi tesir yapmıştır. Toplu halde İstanbul Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasına yaptıkları müracaatta İşletmenin bu kararının yersiz olduğunu ileri sürmüşlerdir. Madencilerin hakli dilekleri nazari itibara alan sen dikamız işletme şefi ile temasa geçmiş olup bu değişeceğini bunların da mesleğinde karşılanacağı kanaatini vermiştir. Bu suretle madencilerin de ustalık hakkının verileceğini beyan etmişlerdir.

DİSİPLİN KURULUNUN CEZALARI AFEDİLDİ

(Başlarafı 1 inci sayfada)

cun mahiyetine göre ceza verilir. Verilen cezayı müteakip yeni bir suçun vukuunda, suçun mahiyetine göre tevafuk eden ceza tatbik olunur.

2 — Aynen tatbiki edilecek olan kanun hükümleri şunlardır:

Bir takvim yılı içinde mazeretsiz olarak istihkak iki gün veya bir iş günü iki defa herhangi tatil gününü takip eden iş günü veya bir aş içinde cem'an 3 iş günü işine devam etmeyen ve kanunun diğer maddelerinde yazılı işten çıkarmayı icaltiren suçların vukuunda işçinin hizmet akdini feshetmeyiye kanun hükmü tatbik olunur.

3 — Bir takvim yılı içinde de muhtelif aylarda ve bir günü geçmemek şartiyle ara sıra vuku bulacak mazeretsiz işe gelmemeklen mütevellit kusurlar ihtiyet senelerce dirsek çürütüşe mükâfat olarak maaş ile taşında emir vermektedir. Çöpçü ise ceza olarak bizim pisliklerimizi temizlemekle nafakasını temin eder. Kendisinin teklif ediyorum maaşına üç misli zam verilecek olursa bu temizlik işlerini yapar mı?, Bir kaç tufanı koparak ittifakla teklif kabul edilir. Şu halde üst kademenin de müessese ve memleketin inkişafı hakkından nâzım rolü oynayan kiteye ne kadar itina ile hakları korunursa o kadar vazifesinde itina ve başarı gösterir.

ALİ AKIN

Umum Müdür

Tam Çalıştırma İle İlgili Mükelleflerin Mahiyeti

yanın başlıca memleketlerindeki ekonomik faaliyet ve çalıştırma seviyesine dair daima bazı endişeler tezahür etmektedir. Bu endişeler ancak, hükümetlerin dünyaya, muhtemel bir krize karşı koyabilecekleri tedbirler hakkında, mükellefiyetleri hakkında değildir.

12 — Hükümetlerin Birleşmiş Milletlerin (5) sualanamesine verdiği cevaptan, icap ettiği takdirde, yakın bir gelecekte fiili talebin hissedilir bir derecede sükûtunu karşılamak üzere aynı çabuklukla hareket edemiyecekleri anlaşılmaktadır. Bu fark kısmen bir çok memleketlerin ittihaz edecekleri hatti hareketleri henüz tayin etmemiş bulunmasından ileri gelmektedir. Fakat bir çok hallerde de hükümetler hatti hareketlerini tayin etmiş olmalarına rağmen ted birlerı hangi şartlar içinde tatbik edeceklerini vazıh olarak bilseler dahi zaruri tedbirlerin alınmadan evvel ehemmiyetli bir zamanın geçeceğinden korkulabilir. Bir kısım memleketler meselâ bayındırlık işleri için ilâve krediler açılması ve vergi nisbetinin tadili gibi tedbirlerin tatbik meyanine konulabilmesinin ancak etrafı bir mey zuatın kabuliyle mümkün olabileceğine cevaplarında işaret etiler. Bu usul ise bilki oldukça geniş bir zamanın geçmesini icap ettirecektir.

13 — Bundan gayri, meğer ki, teferruatlı planlar hazırlanmış ve teknik hazırlıklar önceden tahakkuk ettirilmiş olsun, kanun yazılarının zaruri selâhiyeti hükümetlere vermiş olmaları hallerinde dahi, diğer gecikmelerin husule gelmesi tehlikesi de vardır. Öyle anlaşılıyor ki planlaştırma işi önceden tam kavranma getirilmemişse bir çok memleketlerde bu kadeleye başlıyabilmek zamanın tecihüre uğradığı görülecektir.

14 — 1949 yılının birinci sömestri içinde cereyan eden hâdiseler, başlıca sanayi memleketlerden birinde vukuu gelen zaif bir sükûtun bile bütün dünya ekonomisini ciddi bir surette sarsabileceğini göstermiştir. 1948 yılının son sömestrisi ile 1949 yılının ikinci sömestri arasında Birleşik Amerikanın ithalâtı 100 de 15 nisbetinde bir gerileme kaydetti. Bu bir yıl içinde bir milyar dolardan biraz fazla bir miktara tekabül etmekte idi. Aynı devre zarfında Birleşik Amerikanın Garbî Avrupadan yaptığı ithalât üçte birden fazla bir nisbette azaldı. Bir çok Avrupa memleketlerinin 1948 de tahakkukuna muvaffak oldukları ve dolar olarak ödenebilecek ihracatları bir denbire bir sükût kaydetti. Bundan gayri bazı ana maddelerin, bilhassa kakao, kauçuk, yün ve tahta müşakkakatını istihsal ve ihraç eden memleketlerin başlıca dolar kaynaklarını teşkil eden mallarının Birleşik Amerika tarafından yapılan ithalâtında ciddî bir sükût vuku buldu: Eğer bu olaylar üzerinde fazla israr ediyorsak bunun sebebi, bunların milli ve Milletlerarası sahada mübadele ve bazı memleketlerde fiilî talebin mazur kalabileceği temevvüçlere rağmen ödeme cereyanlarının idamesi için alınması gereken âcil tedbirleri göstermelerinden dir. Tecrübe gösterdi ki eğer Milletlerarası İmar ve İnkişaf Bankasının ve Milletlerarası Para Fon'un hakikaten kendilerine düşen rolleri yerine getirilmesi isteniyorsa, bu teşekküllerin vecibelerinin genişletilmesi lâzımdır. Bu maksatla, hükümetlerin tetiklerine esas olacağını umut ettiğimiz müşahhas tavsiyelerde bulunuyoruz.

15 — Bir çok memleketlerin 1949 yılı içinde maruz kaldıkları güçlüklerin de vazıh olarak gösterdikleri gibi dolar bölgesi ile diğer bölgeler arasında hâlâ krokuk bir muvazenesizlik bulunmakta idi. Eğer bütün memleketler kâfi miktarda dolar ihtiyatına malik olsalardı, ihracatlarının azal masına rağmen hiç olmazsa kısmen ithalâtlarının seviyesini muhafaza edebilirlerdi. Vaziyet dolayısiyle yeni tahditler kabul edecek ekonomilerini zaruri ithalât mallarından mahrum bırakmaya mecbur kaldılar. Eğer Birleşik Amerika büyük bir çapta Avrupanın kendisinden çektiği ithalâtı ödünç ve yardım suretiyle bizzat finanse etmese idi, Amerikanın ithalâtının azalmasından dünya ekonomisi içinde tevlit ettiği karışıklık daha vahim olacaktı.

16 — Bu dolar fıkdanının asıl sebeplerini ele almadan ne tam çalıştırma meselesinin dünya ölçüsünde memnuniyet verici bir şekilde hallini ne de Milletlerarası ticaret rejiminin salâh bulmasını bek liyebiliriz. Daha şimdiden Avrupa memleketleri tarafından başarıdan esasla tekkilere rağmen bütün bu meselelere tam bir hal çaresi bulmak için meseleyi yalnız Avrupa cephesinden değil dünya cephesinden ele almanın zaruretine kani bulunmaktayız. Artık hiç bir şüphe kalmamıştır ki Avrupa, kendi tediye muvazenesini yalnız Birleşik Amerika'dan değil, diğer memleketlerden de dolar celp edilmek suretiyle daha kolaylıkla temin edebilirdi. Bütün bunlar büyük bir nisbette sermayenin Milletlerarası mübadelesine bağlı bulunmaktadır. Nihayet diğer ehemmiyetli bir unsurda Birleşik Amerikanın tam çalıştırmanın idamesi ve gümrük tarifeleri ile alâkalı dahilî politikasıdır. Vasıl olduğumuz netice Birleşmiş Milletlerin, mamâfih bir Milletlerarası ticaret sisteminde tesbit edebilmek gayesiyle ilgili hükümetler arasında işbirliğinin ne müşkilerleri bizzat organize etmek mecburiyetini üzerine almasıdır. Tavsiyelerimiz arasında bu müzakerelerin ne tarzda takip edileceğine dair teklifler ithâl ettik.

17 — Geçmişin bazı karışıklıklarını hatırlatan ve ticaret ve çalıştırma sahasında 1949 yılının ikinci sömestrinde vukua gelen yeni hâdiseler, bu raporun hazırlanması için Ekonomik ve Sosyal Konseyi, Birleşmiş Milletler Genel Kâtibini zarurî tedbirlerin alınmasına dâvet eden bir karar kabulüne sevk etti. Bize tevdi edilen vazifenin hâzırlanmış olduğu bir sırada, bir kaç ay evvelki gelecekte dünyanın ekonomik konjonktürünü keşfetmeği tasammun etmiyoruz ne kast ilik. Biliklis bizim vazifemizin lüzum duyulduğu zamanda her memleketten tam çalıştırmayı müteakip meydana ve Milletlerarası ekonomik münasebetlerin müstakar bir esas üzerine kurulmasına ve bu suretle tatbik sahasına konyacak münasıp, zaruri tedbirlerin alınmasını göstermeğe ibaret olduğuna kâni olduk.

1957 yılında Hastalık ve Analık Sigortasından Faydalanacak sigortalılar.

Hastalık ve Analık Sigortası 1956 yılında 38 Vilâyette tatbik edilmekte iken sigortalılarımızın % 76 a bu sigorta kolundan faydalanıyorlardı. 1957 yılında 45 vilâyette tatbik edileceğine göre sigortalılarımızın % 83 Hastalık Analık Sigortasından fay dalanacaklardır.

ETÜDLER:

Kollektif mukaveleler

D. Esat ŞİBAY

(Geçen sayıdan devam)

3) Düzenlenmiş meseleler.

4) Mukavelenin müddeti.

5) Mukavelenin akit şekli

6) Mukavelenin tatbik edildiği meslek veya sanayi kolları.

7) Mukavelenin chemmiyeti

Akit tarafların hüviyeti: Kollektif mukavelelerin tarihine dair edereken müşahade etiğimiz gibi akit taraflar isverenler cihetinden bir veya bir kaç işveren veyahut bir işveren teşekkülü; işci tarafı ise hukuki şahsiyeti haiz bir işçi teşekkülüdür.

Akit tarafların hüviyetine göre kollektif mukaveleler esas itibariyle ikiye ayrılır.

Birinci gurubu bir veya bir kaç işverenle bir işçi sendikası arasında aktedilmiş kollektif mukavelelerdir. Eğer işcilerin temsil eden taraf hukuki şahsiyeti haiz bir teşekkül iseniz mukavelelere hakiki kollektif mukavele addedilebilir.

İkinci gurup bir işveren teşekkülü ile bir işci teşekkülü arasında aktedilmiş mukavelelerin ihtiva eder. Kollektif mukavelelerin bu gurubu birincilere çok daha mühimdir. Zira ancak bu çesit mukaveleler calışma şartları bakımından işcilerle işverenlerı müsavi bir duruma getirir.

Mukavelenin tatbik sahası : Kollektif mukavelelerin tatbik sahasına gelince, bu sahanın idari taksimata tekabül etmesi zarurî değildir. Mühim olan mukavelenin tatbik edildiği muntıkadır.

Kollektif mukavelenin tatbik sahası, onu akteden teşekküllere bağlıdır. Gayet tabidir ki mukavelenin tatbik sahasını işcilere değil fakat işverenlere tabidir. Zira ancak bunlar bir kollektif mukavelenin ttatbik sahasını tayin edebilirler.

Sendika federasyonu tarafından aktedilmiş bulunan bir mukavele, akti yapan işverenin müessesesin de bulunan sendika azalarının bir kısmına şamil olabilir.

Düzenlenmiş hususlar: Kollektif mukaveleler hakkındaki bazı milli kanunlar mukavele ile ilgili hususlar ihtiva etmektedirler. Bu hususlar, ücret baremleri, calışma müddeti gibi fedi calışma şatlarına dair başlıca maddelerle, cırak lık, işbulma büroları, hakem ve uzlaşırma kurulları gibi işveren ve işci münasebetlerinin kollektif meselelerine dairdir.

Kollektif mukavelelerin yürürlük müddeti: Kollektif mukavelelerin müddet bakımından muayyen ve gayri muayyen müddetli olmak veya bir isin devamı ile tahdit edilmiş bulunmak üzere üce ayrılır. Bu Gayesi muayyen müddetli mukaveleler için umumiyetle kanunlarda azamî bir süre tesmil olunur.

Mukavelenin akit şekli: İşveren teşekküllerıyle işci teşekküllerı arasında aktedilen kollektif mukavelelere akit şekline göre tasnif edilebilirler.

Mukavelenin tatbik edildiği meslek veya sanayi kolları : Sanayi veya meslege göre mukavelelerin bir kısmı sendikalar arasında aktedilmiştir. Bu takdirde bir işci sendikası arasında aktedilmesine bu takdirde akti yapan işverenlerin müesseselerinde bulunan işcilerin tatbik edilir. Eğer işverenler patronlara veya muhtelif kategorideki işcilerin calışmasartlarını düzenlemek arzusunda ise, bu takdirde muhtelif meslekleri temsil eden bir çok sendikalarla mukavele akteder.

Mukavelenin chemmiveti: Mukavelenin chemmiveti tatbik edildiği müessese ve işcilerin sayısına tabidir.

Anahk Vak'aları

1956 yılının onbir ayında 52.578 Anahk Vak'ası ihbar edilmiş bunlardan 50.316 anahk vak'asının ödemeleri yapılmak suretiyle muamelesi tamamlanmıştır.

Hastalık sigortasının tatbik edildiği vilâyetlerde sebelik muayenesi ve doğum kontrolu tarafından yapılmaktadır. Bu sigortanın tatbik edilmediği vilâyetlerde para yardımı vardır. Ayrıca 100 lira emzirme ödeneği verilmektedir. Doğumun yanısı kadınlara doğumdan evvel, iki doğumdan sonrada, altı haftaya kadar izin verilir ve kendilerine işgörmezlik ödeneği ödenir.

1957 yılında yapılacağı Tahmin Edilen Muayene

1957 yılında 1.756.000 İşçi Sigortaları Kurumunun kendi sağlık tesislerinde, 224.000 i anlaşmalı doktor ve müesseselerde olmak üzere 1.980.000 poliklinik muayenesi yapılacağı hesaplanmıştır.

T. C.
ZİRAAT BANKASI
VADELİ, VADESİZ TASARRUF HESAPLARI 1957 YILI İKRAMİYE PLÂNI TUTARI
ŞİMDİLİK
2.000.000 Liradır.
BU ZENGİN PLÂNDA :
Gayrimenkuller, dolgun para ikramiyeleri, eşya, traktör, ziraat aletleri bulunmaktadır.

DEMİR HAKKINDA

(Başkarafı 2 nci sayfada)

cinde kum ve organik cisimler fazla olan demir filizleri işlenmemez. Bunlar başka işlerde (Gazların temizlenmesi için) kullanılır. Dövülerek çıkarılan demir filizleri işlendiğe yarıdan fazlası kaybolmuş olur. 72 demir yerine (yüksek fırın) denen tesislerde elde edilir. Buna geçmeden önce demirin tarihçesine bir göz atalım.

TARİHTE DEMİR:

Demirin bakır, hattâ tunç devrinden sonra keşfedildiği zannedilmesine de araştırmalar bunun tam tersini ispat etmiştir. Insanların tanıdığı en eski maden demirdir. İlk zaman larda demir filizleri bazı dekler içerisinde odun kömürle ısıtılın ören demirin ne vakit bu madene demir dönüştüğünü bilmiyoruz.

Ikinci devrinin sonuna doğru sanatlarında mızrak, sapan, kalkan, zırh yapmak için bulundukları muhtemeldir. Bu silahlarda demir filizleri bazı kömürle ısıtılmakla elde edilen Romalıların devrinden Ortaçağa kadar hendeklerin yerine husûsi kün ocakların Rönesans edilmiş, su kuvvetiyle işleyen demirhanelerin inşasından zannedilmektedir. Bu kadar yüksek fırınlar kurulmuştur. (1400 - 1500 senelerı) Bilhare izgarali ocaklarda cahyarak dilsiz sıcaklıklarda erimeyen demir elde edilmisti. 18. asırda sonuna doğru ve 19. asrın sonlarına doğru artan demir ihtiyacı (Makine) ile demircilik inası) ni karşılamak için eğitim ve çeşitli gelişmeler olmuştur. Bunlar makinenin ile keşfi ile yapısı bir saha açılmış, imalâtları teşhil edilmiştir. Bu sahalarda artış 100 de 8.000 bir Hızı demirin işlenmesinde adı verilen en meshur isimler Thomas-Gilchrist ve Martin Siemens'tir. Bu firmalar sayesinde hem (Bol ilaveler en ve) en çeşitli elde edilebilmiştir. Bugün elektrik fırınlarının da faaliyete geçmesiyle ne yüksek kaliteli ne de kaliteler elde edilebilmektedir.

DİKKATLİ OKU!

(Başkarafı 2 nci sayfada)

zık ki bazı ham kimseler Hazreti Peygamberi çölde yetişen arap, kitabımıza da çöl kanunu derler. Hâşa! Dünyamızda güneş gibi bir cismin mağnu ıatıs etmeye hiç lüzum yoktur. Her seyin güneş altında bir gölgesi olur. O, kâinatın çöl arabı dedikleri Hazreti Peygamber güneşin altında gölgeye muhtaç değildi. Demek ki onun sevki gücünden de parlak idi. Veyahut bir tomar bulut bazan üzerinde seyrederdi. Çöl kanunu dediklerı Kur'an Kerim sayfaları beri bütün ilim ve fikir adamlarını hürmetle karşısında tutmuş hepsi de o, kitabın bir kelimesinden daha benzer bir kelime meydana getirebilmek için Amerikan Prens Bismark'ın dediği gibi, ben bütün kütüphanaviyeci tetkik etim. Gene onun bir hikmet bulamadım. Yalnız Hazreti Peygamberin getirdiğini bir hikmet hariç. Onda bütün hikmet ve esrar mevcuttur.

NOT: Hazreti Peygamber'in emrini verdiği gibi arkasını da aynen gördürdü. Fakat bir Hıristiyanın bu isin farkında olun takdir etmez bir misilimanları daha hassas hareket etmeye götürse ivi olur. Onu sadece akıllı bir insan olmasına değil etmek imana kâfi değildir. Aynı zamanda manevi hayatta mühim söz ve mevki sahibi olduğuna da inanmak sarttır.

Düzeltme: Geçen sayıda Cenabı Hak Hazreti Âdeme: Madem ki benim larımda kendini unuttun ben de seni yer yüzünde hak yaratım olarak yazılmıştır. Doğrusu da Hazreti Adem yerüzünde naibi hak yaratım olacaktır düşünerek özür dileriz.

1800 yılında bütün dünyada elde edilen ham demir miktarı 725.000 tonken 1929 da 80.000.000 tonu geçmiştir. Bu istatistiğe göre 110 misili bir artış vardır. 1924 yılında cihan çelik istihsali 73.570.000 tonken 18 sene sonra yani 1942 de yalnız Amerika 90.000.000 ton çelik istihsal etmiştir. Vaz edilen bir basit rakam bile bize demir sanayiinden mütezam resmiyeti çözlemeye kâfidir.

ŞEHİT İŞÇİLER İÇİN MEVLİD OKUNDU

Her sene olduğu gibi bu sene de 21 Nisan 957 Pazar günü öğle namazını müteakib şehit işçi ve memurlarımız için İncirköy camisinde mahdutmiktarda güzide hafızlarımız tarafından mevlit okutturulmuştur. Mevlitte kalabalık din kardeşlerimiz iştirak etmiştir.

Okutturulan mevlitte İşverenimiz Sayın Umum Müdür Dr. Sahap Kocatopcu büyük alâka göstermiştir. Umum Müdürün alâkasından dolayı kendisine Alenen teşekkürü vicdanî bir borç bilirız.

İhtiyarlık Aylıkları ve Tonlan Ödemeler.

1956 yılının onbir ayında 576 sigortalı ile 365 sigortalının bak aylık bağlanmıştır.

1956 yılını nonbir ayında 937 sigortalı ile 658 sigortalının bak hedellerine tontan ödeme yapılmıştır.

1956 yılının onbir ayında evlenme sebebiyle isinden ayrılan 960 kadın sigortalı ile 60 yaşını dolmalı ettikleri halde, kanunen aranan sartları kaçır olmadıkları için ayrılık bağlanmayan 639 sigortalıya ödeme yapılmıştır.

Onbir ayda Yanılan Muayene ve Tedaviler.

1956 yılının onbir ayında sağlık tesislerimizde an lâşmalı doktor ve müesseseler nezdine 1.700.452 poliklinik muayenesi yapılmıştır. 37.420 hasta yatırılmıştır. Yatak tedavi gün sayısı 579.461 dir.

İşçi Sigortaları Kurumu Sağlık Tesisleri.

İşçi Sigortaları Kurumu sağlık tesisleri 1957 yılında Istanbulda bir sağlık merkeziyle birlikte 50 tane olacaktır.

1957 yılında Sosyal sağlık istasyonu açılacaktır. Ankara hastanesine 20 yatak ilâve, Izmir hastanesine 50 yatak ilâvesile yatak sayısı 100 e çıkarılacaktır.

Böylece 1957 yılında İşçi Sigortaları Kurumunun memleketin muhtelif yerlerinde tesis edeceği sağlık tesisleri ile yatak sayısı 1661 olacaktır.

İş Kazalarile Meslek Hastalıkları Vak'aları.

1956 yılının onbir ayında 32.971 iş kazalarile meslek hastalıkları vak'aları bir edilmiştir. Bunlardan 30.783 sigortalının gerekli tedavileri yapılmak ve geçici iş göremedik ödenekleri suretile muameleleri ikmâl edilmiştir.

İş kazalarile meslek hastalığı sonucu vukuu bulan ölüm dolayısile 1956 yılının onbir ayında 341 sigortalının hak sahiplerine gelir, aynı süre zarfında iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu malûl kalan sigortalılardan 1028 ine malûliyet geliri bağlanması kararlaştırılmıştır.

TÜRK TİCARET BANKASI
1957 YILI İKRAMİYE PLÂNI
12 APARTIMAN DAİRESİ VE
300.000 LİRA PARA İKRAMİYELERİ
AYRICA İKRAMİYELİ GURUP HESAPLARINDA 100 KİŞİDE 25 KİŞİYE MUTLAK İSABET
HER 150 LİRA SİZE BİR KURA NUMARASI KAZANDIRIR
Tamamlayıcı malumat almak için şişelerinize emrinizdedir
TÜRK TİCARET BANKASI

İstanbul TAN Matbaası